

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26.11.1970, sp. zn. 6 Tz 35/70, ECLI:CZ:NS:1970:6.TZ.35.1970.1

Číslo: 39/1971

Právní věta: I. V případě tzv. dalšího trestu ve smyslu § 36 tr. zák. jde o recidivu a ne o souběh. Při upuštění od uložení dalšího trestu podle § 37 tr. zák. platí obecné zásady pro výměru trestu (§ 31 tr. zák.). Zejména je nutno zhodnotit stupeň společenské nebezpečnosti projednávané i předchozí trestné činnosti, poměry pachatele a možnosti jeho nápravy, a to i se zřetelem k tomu, jak dosavadní výkon trestu uloženého dřívějším rozsudkem plní svůj účel.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 26.11.1970

Spisová značka: 6 Tz 35/70

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Recidiva, Trest další, Ukládání trestu, Upuštění od uložení dalšího trestu, Zpětnost

Předpisy: 140/1961 Sb. § 36
§ 37

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 39/1971 sb. rozh.

I. V případě tzv. dalšího trestu ve smyslu § 36 tr. zák. jde o recidivu a ne o souběh.

Při upuštění od uložení dalšího trestu podle § 37 tr. zák. platí obecné zásady pro výměru trestu (§ 31 tr. zák.). Zejména je nutno zhodnotit stupeň společenské nebezpečnosti projednávané i předchozí trestné činnosti, poměry pachatele a možnosti jeho nápravy, a to i se zřetelem k tomu, jak dosavadní výkon trestu uloženého dřívějším rozsudkem plní svůj účel.

II. K aplikaci ustanovení § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. o podmíněném odkladu výkonu trestu odnětí svobody.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26. 11. 1970, [6 Tz 35/70](#).)

K stížnosti pro porušení zákona podané ministrem spravedlnosti ČSR zrušil Nejvyšší soud ČSR rozsudek krajského soudu v Brně ze dne 5. června 1970 sp. zn. 4 To 85/70, jímž byl podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 a § 259 odst. 3 tr. ř. zrušen rozsudek okresního soudu Brno-venkov ze dne 13. 1.

1970 sp. zn. 2 T 454/69 ve výroku o trestu obv. J. V. a ve výroku o nepodmíněnosti trestu odnětí svobody obv. M. B. a u obv. J. V. bylo podle § 37 tr. zák. upuštěno od uložení dalšího trestu ve smyslu § 36 tr. zák. a obv. M. B. byl výkon trestu odnětí svobody podle § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let, přičemž mu podle § 59 odst. 2 tr. zák. bylo uloženo, aby ve zkušební době nahradil podle svých sil škodu způsobenou T. J. Sokol Obrany v částce 150 Kčs. Věc vrátil krajskému soudu v Brně k novému projednání a rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu Brno-venkov ze dne 13. 1. 1970, č. j. 2 T 454/69, byli obvinění J. V. a M. B. uznáni vinnými trestnými činy maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. b) tr. zák. a rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 písm. a) tr. zák. a odsouzeni podle § 132 odst. 1 tr. zák. za použití § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody každý v trvání šesti měsíců nepodmíněně se zařazením do první nápravně výchovné skupiny a oběma byla uložena povinnost společně a nerozdílně nahradit poškozené T. J. Sokol Obrany částku 150 Kčs.

Trestnou činnost obvinění spáchali podle rozsudku tím, že dne 30. 8. 1969 v noci po předchozí společné domluvě uprchli z výkonu trestu odnětí svobody, který odpykávali v NVÚ Kuřim, pracoviště n. p. Prefa Kuřim a pak dne 31. 8. 1969 v noci vnikli do šatny na hřišti Sokola v Brně-Obřanech, kde odcizili 4 sportovní dresy a 2 páry sportovní obuvi v hodnotě 240 Kčs a na zařízení šatny způsobili škodu ve výši 150 Kčs.

Rozsudkem krajského soudu v Brně ze dne 5. 6. 1970, č. j. 4 To 85/70 byl k odvolání obviněných zrušen rozsudek okresního soudu u obviněného J. V. ve výroku o trestu a u obviněného M. B. ve výroku o nepodmíněnosti trestu odnětí svobody a bylo vysloveno, že u obviněného J. V. se podle § 37 tr. zák. upouští od uložení dalšího trestu podle § 36 tr. zák. a že obviněnému M. B. se trest odnětí svobody, uložený mu okresním soudem, podmíněně odkládá na zkušební dobu dvou let s tím, aby ve zkušební době podle svých sil nahradil škodu způsobenou T. J. Sokol Obrany.

Proti rozsudku krajského soudu v Brně podal ministr spravedlnosti ČSR ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona v neprospěch obou obviněných. V ní vytýká, že krajský soud pochybil, když u obviněného J. V. upustil od uložení dalšího trestu podle § 36 tr. zák., ačkoliv pro to nebyl splněn zákonný předpoklad. Stížnost vyslovuje názor, že ustanovení § 36 tr. zák. lze užít jen v případech, kde je ukládán trest za trestný čin, který je v poměru k trestnému činu dříve odsouzenému v souběhu a bylo by možno za něj uložit trest úhrnný nebo souhrnný podle § 35 odst. 1, 2 tr. zák. V případě obviněného J. V. však tomu tak není, protože je mu ukládán trest za trestný čin spáchaný po rozsudku, kterým byl odsouzen za trestné činy dříve spáchané, a je tedy u něho použití § 35 tr. zák. vyloučeno, takže krajský soud, pokud přesto u tohoto obviněného použil ustanovení § 36 a § 37 tr. zák., porušil zákon. Ohledně obviněného M. B. stížnost pro porušení zákona vytýká napadenému rozsudku, že trest odnětí svobody uložený tomuto obviněnému, byl podmíněně odložen, ačkoliv tu nebyly splněny podmínky § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. Skutečnost, že tento obviněný byl ve výkonu trestu vícekrát kázeňsky potrestán a narušil výkon tohoto trestu i tím, že z něho uprchl a dopustil se majetkového trestného činu, nedovoluje učinit závěr, že účel trestu, zejména i z hlediska výchovného působení na ostatní členy společnosti, bude splněn pouhou pohrůzkou trestem.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na základě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i řízení, jež mu předcházelo a dospěl k těmto závěrům:

Pokud jde o obviněného J. V. krajský soud u něho podle § 37 tr. zák. upustil od uložení dalšího trestu ve smyslu § 36 tr. zák. Podle § 36 tr. zák. jestliže soud odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal před tím, než byl trest uložený dřívějším rozsudkem vykonán, a ukládá mu trest stejného

druhu, nesmí tento trest spolu s dosud nevykonanou částí trestu uloženého dřívějším rozsudkem přesahovat nejvyšší výměru dovolenou tímto zákonem pro tento druh trestu. Se zřetelem na tato zákonná ustanovení krajský soud postupoval zcela správně, když vzal v úvahu, že obviněný J. V. v den rozhodnutí vykonával nepodmíněný trest odnětí svobody, který mu byl v trvání osmnácti měsíců uložen rozsudkem okresního soudu v Jihlavě ze dne 13. 2. 1969, sp. zn. 1 T 9/69, jehož výkon měl ukončit dne 22. 9. 1970, a že má dále vykonat trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců, uložený mu rozsudkem okresního soudu v Jihlavě ze dne 15. 8. 1969, sp. zn. 2 T 114/69 ve znění rozsudku krajského soudu v Brně ze dne 8. 1. 1970. Byly proto splněny všechny zákonné podmínky pro uložení dalšího trestu ve smyslu ustanovení § 36 tr. zák. Proto nelze souhlasit se stanoviskem stížnosti pro porušení zákona, pokud vyslovuje názor, že ustanovení § 36 tr. zák. tu nepřicházelo v úvahu vzhledem k tomu, že obviněný se souzených trestných činů dopustil až po vyhlášení rozsudku okresního soudu v Jihlavě ze dne 13. 2. 1969, sp. zn. 1 T 9/69, takže tu nebyly splněny podmínky úhrnného nebo souhrnného trestu podle § 35 odst. 1, 2 tr. zák. Stížnost pro porušení zákona při výkladu tohoto zákonného ustanovení přehlíží, že další trest ve smyslu § 36 tr. zák. je možno uložit pouze za nový trestný čin spáchaný poté, co byl pachatel soudem prvního stupně odsouzen za jiný trestný čin k trestu stejného druhu, který nebyl doposud zcela nebo zčásti vykonán. Jde tu tedy o recidivu. Proto další trest ve smyslu § 36 tr. zák. nepřichází v úvahu v případě, že jde o odsouzení za trestný čin, který byl spáchán v souběhu s jiným trestným činem, za nějž byl pachatel odsouzen dřívějším rozsudkem soudu prvního stupně. V tomto případě je možno uložit pouze trest souhrnný ve smyslu § 35 odst. 2 tr. zák. V tom je rozdíl mezi ustanoveními § 35 odst. 2 a § 36 tr. zák., z nichž jedno vylučuje druhé. Z toho je zřejmé, že ustanovení § 35 odst. 2 tr. zák. nepodmiňuje použití § 36 tr. zák., jak se mylně domnívá stížnost pro porušení zákona.

Podle § 37 tr. zák. soud upustí od uložení dalšího trestu ve smyslu § 36 tr. zák. má-li za to, že trest uložený dřívějším rozsudkem je dostatečný. Z odůvodnění rozsudku krajského soudu se dá dovodit, že tento soud při použití § 37 tr. zák. měl sice zato, že trest uložený obviněnému J. V. dřívějším rozsudkem je dostatečný, avšak k tomuto závěru dospěl, aniž provedl potřebné důkazy a aniž náležitě zhodnotil důkazy, z nichž při ukládání trestu vycházel okresní soud. Poněvadž i pro stanovení druhu a výměry dalšího trestu platí obecné zásady pro ukládání trestů stanovené v § 31 odst. 1 tr. zák., měl krajský soud především zjistit všechny předpoklady určující stupeň nebezpečnosti souzených trestných činů obviněného pro společnost (§ 3 odst. 4 tr. zák.) a dále měl zjistit i obsah dřívějších rozsudků, jimiž byly uloženy tresty, které má obviněný vykonávat a k nimž je nutno přihlížet při ukládání dalšího trestu. Konečně bylo třeba zjistit i to, jak obviněný reaguje na převýchovu při výkonu nyní odpykávaného trestu a zda a do jaké míry plní tento trest svůj výchovný účel. Teprve po zjištění všech těchto okolností mohl krajský soud odpovědně posoudit, zda je třeba obviněnému uložit další trest, či zda tresty uložené dřívějšími rozsudky jsou dostatečné, a je proto možno podle § 37 tr. zák. upustit od uložení dalšího trestu. Uvedená zjištění však krajský soud neučinil a neopatřil ani všechny důkazy, z nichž by mohl věc náležitě objasnit. Zejména se vůbec nezabýval předcházejícími rozsudky, a jak je zřejmé z protokolu o veřejném zasedání, ani nezjišťoval obsah spisů 2 T 114/69 a 2 T 9/69 okresního soudu v Jihlavě, v nichž jsou tyto rozsudky obsaženy. Rovněž tak si nevyžádal zprávu věznice v Brně, v níž si obviněný odpykává trest, o jeho chování a o působení trestu na jeho převýchovu. Opatření této zprávy bylo nutné již z toho důvodu, že předcházející zpráva tohoto ústavu ze dne 22. 9. 1969, z níž vycházel okresní soud, uvádí, že obviněný byl sedmkrát kázeňsky trestán a že dosud odpykaná část trestu neplní u něho převýchovný účel.

Krajský soud trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, uložený obviněnému M. B. podle § 58 odst. 1 písm. a) § 59 odst. 1 tr. zák., podmíněně odložil na zkušební dobu dvou let a svoje rozhodnutí odůvodnil tím, že po výkonu trestu odnětí svobody v trvání dvaceti měsíců podle rozsudku okresního soudu v Kroměříži ze dne 17. 6. 1969, sp. zn. 2 T 2019/69, lze u tohoto obviněného očekávat nápravný účinek zatím bez výkonu dalšího trestu.

Podle § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák. soud může podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího dvě léta, jestliže vzhledem k osobě pachatele, zejména s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a prostředí, v kterém žije a pracuje, a k okolnostem případu, má důvodně za to, že účelu trestu se dosáhne i bez jeho výkonu. Krajský soud však v případě obviněného M. B. tyto zákonné předpoklady podmíněného odsouzení nezjišťoval, a tím méně je hodnotil a v důsledku toho jeho závěr, že vykonaný trest odnětí svobody vedl k nápravě tohoto obviněného, je pouhou domněnkou, nemající oporu v provedených důkazech. V zájmu správného posouzení měl si krajský soud především opatřit vyjádření ústavu, v němž si obviněný M. B. odpýkával trest, o tom, jak se tento obviněný ve výkonu trestu choval a zda výkon trestu vedl u něho k předpokládané převýchově. Vyžádání tohoto důkazu bylo potřebné již proto, že původní zpráva věznice v Brně ze dne 22. 9. 1969 uvádí, že chování tohoto obviněného během dosavadního výkonu trestu nelze hodnotit kladně, že obviněný byl čtyřikrát kázeňsky trestán a že dosud vykonaná část trestu neplní u něho svůj výchovný účel. Další zpráva, kterou však krajský soud neopatřil, by objasnila, zda v průběhu dalšího výkonu trestu došlo ke změně ve výchovném působení trestu na obviněného. Vzhledem k tomu, že obviněný M. B. ukončili výkon trestu dne 10. 4. 1970, měl krajský soud opatřit též zprávy z bydliště a pracoviště obviněného o tom, v jakém prostředí obviněný žije a pracuje, jak se chová a jakou má pracovní morálku. Konečně bylo nutno opatřit si spisy okresního soudu v Kroměříži sp. zn. 2 T 2019/69 a zjistit z nich, jak se obviněný choval před nastoupením výkonu trestu a dále i povahu trestné činnosti, pro kterou byl odsouzen. Teprve po zhodnocení všech těchto důkazů mohl krajský soud odpovědně posoudit, zda jsou u obviněného M. B. splněny podmínky podmíněného odsouzení uvedené v § 58 odst. 1 písm. a) tr. zák.